

Бурла Ілля Григорович
аспірант Київського університету
інтелектуальної власності та права

Система адміністративних органів у публічному управлінні житловим будівництвом України

Науковий інтерес до правової природи адміністративних органів у сфері публічного адміністрування житлового будівництва зумовлений сукупністю соціальних, правових та інфраструктурних факторів. Житло виступає не лише приватним благом, а й важливим елементом суспільного добробуту, що визначає рівень життя, соціальну інтеграцію та доступ людини до базових послуг. В умовах повномасштабної війни в Україні особливої актуальності набули питання відновлення житлового фонду, створення безпечного середовища проживання та розбудови оборонних споруд. Це вимагає переосмислення ролі адміністративних органів, які забезпечують реалізацію публічного інтересу у сфері житлового будівництва відповідно до чинного законодавства. Кабінет Міністрів України формує державну політику у сфері житлової інфраструктури, тоді як центральні органи виконавчої влади визначають нормативні засади та координують просторове планування. Інспекційні структури здійснюють контроль і нагляд за дотриманням будівельних норм, а органи місцевого самоврядування відповідають за практичне впровадження містобудівної документації.

Розглядаючи повноваження як складову компетенції адміністративних органів, варто зауважити, що сукупність прав і обов'язків не повністю відображає сучасну сутність людиноцентричного адміністративного права [1]. Професор В. Колпаков справедливо підкреслює, що зобов'язання публічної адміністрації становлять юридично визначений обов'язок держави, її органів та посадових осіб діяти в інтересах громадян, забезпечуючи реалізацію, охорону й захист їхніх прав. Такі зобов'язання є важливим елементом взаємодії між особою та державою, оскільки формують довіру до публічної влади та гарантують реальне виконання правових приписів. Вони виявляються не лише у встановленні правових норм, але й у практичній діяльності адміністративних органів через надання послуг, реагування на звернення, дотримання процедур і прийняття владних рішень [2].

Постановою Кабінету Міністрів України № 926 від 13 серпня 2024 року було започатковано експериментальний проєкт, спрямований на створення в закладах освіти захищених просторів (укриттів) шляхом будівництва або реконструкції спеціальних об'єктів. Цей нормативно-правовий акт визначає порядок реалізації проєктів, розподіляє повноваження між центральними органами виконавчої влади, місцевими адміністраціями та органами самоврядування, а також встановлює критерії проведення будівельних робіт залежно від рівня безпеки. У межах публічного адміністрування у сфері будівництва документ окреслює механізми міжвідомчої взаємодії, визначає джерела фінансування та закріплює відповідальність за організацію і

виконання заходів, пов'язаних із цивільним захистом та безпечним освітнім середовищем [3].

Відповідно до Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», міністерство є провідною ланкою системи виконавчої влади, що відповідає за формування й реалізацію державної політики у відповідній галузі. У своїй діяльності міністерства здійснюють нормативно-правове регулювання, готують проекти законів, актів Президента України та уряду, координують роботу підпорядкованих структур і забезпечують реалізацію державних програм. Крім того, вони відповідають за розвиток міжнародного співробітництва, управління об'єктами державної власності та контроль за виконанням політичних рішень у межах своєї компетенції, забезпечуючи ефективність функціонування системи публічного адміністрування [4].

Юридична природа місцевого самоврядування ґрунтується на конституційному праві територіальних громад самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції та законів України, що поєднує право і здатність громади здійснювати свої повноваження безпосередньо або через обрані ради й виконавчі органи. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає територіальну громаду первинним суб'єктом самоврядних повноважень, діяльність якого базується на принципах народовладдя, законності, поєднання місцевих і державних інтересів, автономії та фінансової самостійності. Компетенція органів місцевого самоврядування у сфері житлового будівництва охоплює розміщення житлових об'єктів, затвердження містобудівної документації, передачу земельних ділянок під забудову, встановлення правил забудови територій і прийняття об'єктів в експлуатацію. Також вони здійснюють контроль за дотриманням санітарних, екологічних і архітектурних норм, забезпечуючи комплексний підхід до розвитку територій. Виконавчі органи рад реалізують ці повноваження через департаменти містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства [5]. Наприклад, Управління містобудування та архітектури Броварської міської ради надає послуги з присвоєння адрес, видачі будівельних паспортів, надання містобудівних умов і переведення дачних будинків у жилі. Такі послуги сприяють прозорому публічному адмініструванню процесів забудови громади, підвищуючи ефективність управління [6].

Отже, публічне адміністрування у сфері житлового будівництва охоплює комплекс правових, організаційних та управлінських механізмів, спрямованих на забезпечення реалізації публічного інтересу у створенні безпечного та доступного житла. Його зміст визначається діяльністю адміністративних органів, які формують політику, координують будівельні процеси, контролюють дотримання законодавства та забезпечують реалізацію програм відновлення і розвитку житлової інфраструктури. У сучасних умовах воєнного стану особливої ваги набуває завдання відбудови зруйнованого житлового фонду й створення захищених споруд, що потребує міжвідомчої взаємодії та ефективного використання ресурсів. Повноваження адміністративних органів реалізуються не лише через видання нормативних

актів, а й через виконання зобов'язань держави перед громадянами шляхом надання послуг, контролю та реагування на звернення. Важливою складовою цієї системи є діяльність центральних і місцевих органів, які узгоджують національні та територіальні інтереси. Їхня компетенція включає планування забудови, ліцензування, управління земельними ресурсами й контроль за якістю будівництва. У результаті така система забезпечує збалансований розвиток територій і сприяє зміцненню довіри громадян до публічної влади.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авер'янов В.Б. Нова доктрина українського адміністративного права: концептуальні позиції. Право України. 2006. № 5. С. 11–17. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/Averianov11.pdf
2. Колпаков В.К., Ковбас І.В. Реалізація прав людини і громадянина в адміністративно-правових відносинах. Збірник наукових статей. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2024. С. 1.1–1.13. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/download/8947/8957/28075>
3. Про реалізацію експериментального проекту щодо посилення безпеки освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти в умовах правового режиму воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 01 листопада 2024 № 1245 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1245-2024-%D0%BF>
4. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 березня 2011 № 3166-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3166-17>
5. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 № 280/97-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-%D0%B2%D1%80>
6. Будівництво та архітектура: адміністративні послуги. Броварська міська рада. 2024. URL: <https://brovary-rada.gov.ua/meshkantsiu/tsnap/administratyvni-posluhy/budivnytstvo-ta-arkhitektura>